

на Подкарпатській Русі на спільну працю для заложення красної учительської ради а Головному Водфлови наказує, щоби ужив всѣх даних случайв на здѣйсненя сего плану, евентуально и скликав представникѣв на спільну нараду, на котрій можно бы обговорити дальший план праць.

Наказуєся стараня :

о заосиованя интернату и учительского дому.

VI.

Педагогичне Товариство.

Загальний з'їзд з нагоды переложеня пана инспектора Сев. Бочека до Чехій осмѣляєся звернути до министерства шкѣльництва з просьбою, щоби сего ревного працівника на полю руського шкѣльництва и руської культуры не забирати од нас, але щоби дозволило ему еще и дальше присвятитися шкѣльництву Подкарпатської Русі. Страту его прилѣжноѣ дѣяльности уважає Педагогичне Товариство стра-тою цѣлого шкѣльництва Подкарпатської Русі.

Бесѣда

посла и предсѣдателя Пед. Тов. о. А. Волошина при отвореню III. загального з'їзду.

Вп. Дамы и Панове :

II. Тов. П. Русі з нагоды своих днешних загальних зборѣв радо приступало к ряду тых институцій, котрѣ одушевлено святкують десятирѣчний ювілей нашої милоѣ републики.

Всѣх наших заг. зборѣв першою повинностею нашою є оддати щирю подяку Провидѣнію Божому за то, що послѣ довгих столѣть неволѣ даровало нам милѣсть водродженя народного и культурного, поклонитися перед прапором нашої славянської демократичної републики зато, що широко подперла нашѣ культурнѣ змаганя.

Наше Т-во. и сими своими заг. зборами хоче задокументовати, що наша народна нива под впливом лучѣв сонця сво-

боды и під'сим коротким часом першого десятиліття принесла нам много цінних плодів, принесла нам перспективу дальших красших часів.

За нами лиш десять коротких років. Стоїме на початку культурною розвою. Але то сміло можемо твердити, що робота освідомлюваня народа у нас почалася и розвиваєся.

Маєме много неисповнених надій и домагань. Але вже и сама тота обставина, що скарги нашѣ публично можемо підносити и обговорювати, є доказом нашоѣ свободи, є гаранцією того, що интензивною нашою працею удасться нам побѣдити всѣ перепони нашого народного одродження.

Наше П. Т-во. основалося для того, щоби поширювало знанє вихованя и знанє родного краю, звязовало родину из школою, подпоровало школу, вытворювало загальнѣ требованя що до школы и шкільных законів, выдавало учебники и книги лектуры, указовало на потребу основаня новых шкѣл.

Днешна епоха и од школы wymagaє більше и интензивнѣйшоѣ роботи. Круг вихованя не скриваєся лиш за мурами школы, але має поширитися працею дальших чинників, помѣчникѣв учителя.

На днях читали'сме в газетах, що в Ньюорку в сих днях отворена «*выставка родичѣв*», зорганізована союзом родичѣв, котрѣ зобрали много матеріялу на цѣлѣ три поверхи одного великого будинка. Цѣлею тоѣ выставки є: вихованє родичѣв. Тота наглядна выставка представляє роботу родичѣв, устройство взорцевых родинных домѣв, литературу родинного вихованя и пр.

Сю задачу исповняє у нас, признаєме, дуже скромно и примитивно наше Т-во, подпирючи школу и родину, звязуючи працю школы и родини, розношуючи знанє педагогичне у всѣ хаты и круги.

Все то, що мы до сих пор могли зробити, є лиш малою частинкою того, що повинно бы ся стати.

Але и то, чим можеме похвалитися, значить щось, значить то, що робота уже почалася.

Цѣлям нашим служили мы:

а) нашою фаховою *новинкою*, яка приносить статѣ педагогичнѣ, статѣ пѣзнаня родного краю и природы руськоѣ дѣтины. Вы Вп. Панове читаете нашу «П. Русь», и думаю

тогласитеся в тѣм, щобы мы редакціѣ высловили нашу ширу подяку за ширу и на уровені научной стоячу роботу;

б) дѣяльністю *кружків*, яких маеме вже 10. О чинности их обширнѣйше поговорить реферат п. секретаря, тут лиш я хочу примѣтити, що в 10. роцѣ истнованя республики повинно бы быти у нас не 10 кружків педогогичных, але бѣльше. Надѣмесея, що з поднесенем народноѣ свѣдомости прибуде нам и бѣльше культурных працовников и сѣ заоснують нам бѣльше пед. кружків;

в) выдаванем *книг*, учебников и творѣв для лектуры. Од послѣдних заг. зборѣв выдали мы 15 книг, число примѣрников котрых перевысшило 50.000.

Кромѣ сих головных пѣль дѣяльности головной выдѣл Т-ва усилованя причинитися до розвою руськоѣ культуры тым, що:

1) робили'сме кроки для зорганізованя *краєвоѣ учительскоѣ рады*;

2) выготовилисьме и правительству предложилисьме *меранды*:

а) в дѣлѣ основаня руського университета в Ужгородѣ;

б) основаня Пед. академіѣ в Ужгородѣ;

в) в дѣлѣ обороны прав руського языка в администраціѣ школьной и в школах;

г) в дѣлѣ заведеня обовязкового научаня нѣмецкого языка в ссредних школах вмѣсто французского;

д) и дѣлѣ унификаціѣ горожаньских школ;

3) старалисьме о *репрезентаціѣ* нашего края перед Пед. організаціями других частей республики и заграницею. Повторяю, що все то е лиш початком ширшоѣ дѣяльности.

Одно радостно можеме констатировати, и се, що домаганя супротив нашего товариства быстро растуть, так, що до выповненя потреб не маеме доста сил матеріальных и працовников.

Нашу условну працу сильно подперли нашѣ учительскѣ корпораціѣ, передовсѣм же краєвий уряд и его Школьный Реферат, за що глубокоповажаному его шефови выражаеме и туй нашу ширу подяку.

Сердечно привитаю и открываю нашѣ III. заг. зборы.